

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată, 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Prenumeratiune nouă

la

„Telegraful român”,

care apare de trei ori pe săptămână deschidem pe pătariul 1. Ianuarie, Februariu și Martiu al anului 1897, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foiei.

Bani de prenumeratiune se trimite mai cu înlesnire pe lângă asignațiunilor postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se pōtă ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament s'a sfârșit, să-și înnoescă abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foii.

Editura „Telegrafului Român”
în Sibiu.

PACE!

(†) De câte-ori indiviți, popore, state, ba chiar omenimea întregă a fost amenințată cu peire din cauza fărădelegilor lor, de câte-ori acestea au fost ajuns până la marginea prăpastiei în care erau să se prăbușescă împinse fiind de păcatele lor: D-șeu totdeauna le-a tins mână de ajutoriu, numai și numai ca să le scape de această peire, numai și numai ca să le mai dea timp și mână de ajutoriu pentru îndreptare și reculegere, ca să se reîntōrcă dela păcatele lor, ca să se deștepte din somnul lor cel de mōrte, atât pentru viață această cât și pentru viața viitoare.

Și dacă aceste popore, aceste state ori indiviți au ascultat de cuvântul lui D-șeu, dacă au primit cu bucurie poruncile Lui și le-au împlinit, totdeauna au scăpat, totdeauna s'au recules și au reînviat. Cine nu-și va fi aducând aminte de potopul cel mare, despre care ne

vorbesc S. Scriptură în Testamentul vechiu, care potop era cât p'aci să prăpădescă totă lumea; cine nu-și va fi aducând aminte erăși de bunătatea lui Dumneșeu, care a scăpat pe Noie și fiii lui de acest potop, numai și numai ca să dea omenimei timp de reculegere și îndreptare? Dar această omenime, tot nu s'a recules, tot nu s'a îndreptat, tot nu s'a abătut dela fărădelegile sale, ci a urmat erăși calea păcatului, erăși calea fărădelegilor, astfel că D-șeu a trimis rēsbōie, cutremure de pământ, fōmete și alte pedepse asupra ei. Și când a vēșut D-șeu, că lumea nici așa nu se îndreptă, nici așa nu se reculege, în bunătatea sa nemărginită, erăși s'a îndurat de ea, erăși i-a dat mână de ajutoriu, erăși i-a dat timp de îndreptare și reculegere, — a trimis pe unul născut Fiul seu, pe Domnul nostru Iisus Christos, pe pământ, ca să-și arete calea adevēruului deplin, ca să o rescumere din păcatele sale cu sângele seu, ca astfel curățită fiind de mulțimea păcatelor și avēnd și cunoștința deplină despre adevērul deplin, cel puțin acum să se îndrepteze și să servescă poruncilor Lui.

Și ore această omenime s'a îndreptat, s'a recules? Ore această omenime după atăta bunătate a lui D-șeu, arătată față de ea, a fost recunoscutōre pentru această bunătate, pentru atăta jertfă adusă pentru ea de însuși D-șeu?

Nu, căci și aș se disprețuesc poruncile lui D-șeu; nu, căci și aș domnesce ura, pisma și invidia, atât între omenii singuratici cât și mai cu semă între state și popore, cari durere, au ajuns la credința deșertă, că fie-care numai cu nimicirea celui alt pōte trăi, pōte exista.

Iisus Chr. a vestit pace pe pământ, noi vestim rebel; Iisus Christos a propovedit iubire, noi semănăm ură; Iisus Christos a sădit speranță, noi desnădăjduire; Ingerii au cântat: „Mărire întru cei de sus lui Dumneșeu și pe pământ pace, între omeni bună voire”, er noi strigăm: „Osana celor puternici ai pământului, pe pământ lupte

și între omeni neînțelegeri și intrigi; magii au adus daruri: aur, smirnă și tămăie celui ce s'a născut în iesle, er noi aducem daruri celor puternici din palate pentru favoruri trecētōre, pământesci; Iisus Christos, cel atot puternic, s'a umilit pe sine înaintea omenilor, er noi, cei neputincioși, ne mărim înaintea lui Dumneșeu, disprețuind poruncile lui; Iisus Christos și-a dat viață pentru noi, er noi nu jertfim nimic pe altariul Lui pentru păcatele nōstre; El ne-a arătat calea adevēruului, și noi urmăm celea nedreptății; El ne țice prin apostolul seu: Fiilor, iubiți-vē unii pe alții, er noi ne persecutăm unii pe alții, și numai cu numele suntem credincioși ai învățăturilor Lui; El ne-a dat tot darul seu de sus, er noi primim numai darurile cele de jos ale diavolului și ingerilor lui.

Până când tot așa? Până când vor mai ținea între noi ura, pisma, rēutatea și alte patimi diavolesci, cari fac să ne nimicim unii pe alții? Până când nu vom primi pacea cea atōtă lumea pentru carea de atătea ori ne rugăm în sânta liturghie și vom continua cu desbinările nu numai între noi și cei de alt neam și de altă lege, ci și între noi cei de un neam, și de o credință în Iisus Christos și nu vom recunoscō odată, că toți suntem frați, toți suntem fii ai aceluiași Dumneșeu, creator și susținētōr a tōte? Ce se mai țicem de aceia, cari nu sunt de un sânge, nu sunt de o lege cu noi? Și aceia sunt frații noștri, și aceia sunt deapropoale nostru, după cum atât de frumos ne-a arătat tocmai Iisus Christos în frumoșă Sa parabolă despre samarineanul milostiv.

Dar fiind-că nu putem să ne împacăm deodată cu totă lumea, să ne împacăm noi între noi, ca dela noi această pace să se lățescă și la alții, și astfel să ajungem la acea pace, pentru care țilnic ne rugăm și pe care Domnul nostru Iisus Christos a propoveditō pentru totă lumea.

Să fim cu răbdare, să fim cu crutare și mai pe sus de tōte să fim cu iubire,

nu numai față de cei de un sânge și de o lege cu noi, ci și față de dușmanii noștri, cari, dacă nu vreau să fie nimiciti de mânia lui Dumneșeu, tot vor trebui să primescă odată și ei acea pace, care numai spre binele lor și spre binele nostru al tuturor pōte fi.

„Fericiti sunt cei făcētōri de pace, că aceia fii lui D-șeu se vor chieia”, ne spune erăși Iisus Chr. Deci va trebui să recunoscōm odată cu toții, și dimpreună cu noi și dușmanii noștri, că dacă voim să fim fericiți, numai urmând calea păcii, putem fi fericiți.

Și Dōmne, multă trebuință avem noi de pace, noi mai ales românii din acest imperiu, noi, cei cutropiți de atătea neamuri străine și atât de mult învrăjbiți între noi!

Mâne sērbām Nascerea Domnului și Mēntuitorului nostru Iisus Christos; mâne sērbām, acel eveniment din Istoria universală, care a făcut iadul să se cutremure, ca ceriul și pământul să se bucure; mâne sērbām acel eveniment, care a făcut tronurile și altarele păgânurilor să se zguduie din temelii pentru ca tronurile și altarele credincioșilor adevēratului D-șeu să se întărescă și înflōrescă.

Când putem face un început mai bun pentru delăturarea certelor dintre noi, decât atunci, când sērbām Nascerea Domnului și Mēntuitorului nostru Iisus Christos, când sērbām așa țicēnd înțroducerea păcii universale pe pământ la tōte popōrele și la tōte nēmurile.

Nascerea Domnului nostru Iisus Christos este sērbătōrea păcii; ea este acel eveniment, care a dat ocaziune āngerilor să cante: Mărire întru cei de sus lui D-șeu și pe pământ pace, între omeni bună voire. Ea este acea sērbătōre, care ne întăresce în credința, speranța și iubirea, că rēsărind odată sōrele dreptății, adevērul va triumfa și minciuna va perī. Ea este acea sērbătōre plină de speranțe în viitoriu, care ne întăresce tot mai mult în credința, că prelângă tōte persecuțiunile, ce le îndurăm încă și astăzi dela nēmurile străine și dela

FOIȚA.

Datinele și obiceiurile străbune.

În presēra crăciunului, când agitațiunea, ce de atătea țile stăpānesce pe micii copilași, s'a mai potolit, și plini de fericire își admiră darurile aduse de „Ingerul”, mē retrag în un unghiu al casei spre a medita și a contempla bucuria generală din sinul familiei.

În bucuria generală o înduioșare mi stăpānesce totă ființa.

Mi revoc în memorie copilăria cu tōte plăcerile și farmecile ei, mi revoc în memorie datinile și obiceiurile străbune, cari dispar, tot mai mult dispar, și dau loc altor datine, altor obiceiuri, străine firei românului, străine modului lui de judecată, străine firei și ființei lui.

Și involuntar îmi vin în minte strofele din „Barbul lăutariul”:

„Eu mē duc, mē prăpādesc
Ca un cāntec bētrānesc”.

Înbētrānim, ne sfērsim și noi, întocmai ca datinile străbune, și omeni noi, datini străine cuceresc terenul.

Însē ele nu se pot furișă la inima poporului nostru.

Între țilele de veselie ale țeranului nostru locul de frunte-l ocupă ajunul crăciunului, care până în țilele nōstre și-a conservat caracterul sērbătōrilor bisericesci.

Mi tresare inima de bucurie, când îmi revoc în memorie frumoșele țile din copilărie.

Îndată ce da postul crăciunului, ne adunăm copiii la scōlă, și învățăm colinde în serile cele lungi ale sântului post.

Era pregătirea pentru ajunul crăciunului, și ajunul acesta era sērbătōre mare.

Paralel cu învățarea colindelor mergea mēstria de a face stele.

Ca model servia o stea vechiă, vechiă, tōtă petecită, care se conserva în podul bisericēi nōstre.

Stēua această era încă din vēcul trecut, hărtia cu care era învălțită reprezenta scene dela nascerea Domnului, și pare că și acuma vēd frumoșă icōnă, care reprezenta ieslea, în care s'a născut Domnul Christos.

Pare că acuma vēd cornițele vacēi, care sta în o parte a grașdului, pare că și acuma vēd pe Maica Domnului ținēnd în brațe pruncul înfășat în scutece, și de altă parte pe magii dela rēsărīt, cari prezentau darurile aduse noului împērat.

Desemnuri de aceste s'au păstrat la biserica nōstră din Șoimușul-romānesc până în țilele din urmă, și ele erau desemnuri de ale pictorului și logofētului Mateiu Voileanu, despre care în o foiță a „Gazetei Transilvaniei” din tōmna anului 1891, pārintele Gregoriu Crăciunaș din Ciubanca ne a spus, că tot acesta a zugrăvit biserica din acea comună, care trebuie să fi fost zugrăvită prin anii 1760—1770.

În acea foiță se reproduce și o poesie, care se află scrisă în o veche carte bisericească. Poesiōra din cestiune, care era făcută de acest zugrav, îndemna pe credincioșii din comuna bisericească Ciubanca să fie statornici în ortodoxie, să nu cedeze insistențelor și tentațiunilor de a trece la unire.

Asupra nōstră face impresiune, că acea notiță s'a scris în anul 1762, când era mai aspră prigonirea ortodoxilor pentru persistența lor în biserica străbună.

Dar să las aceste reminiscențe și să trec la ajunul naserii Domnului.

Abia începea să se însereze și stradele începeau a se înpopula.

Cete de cete umblau copiii de scōlă și colindau din casă în casă.

Cu câtă evlavie ascultau bētrānii aceste colinde, cu câtă evlavie se perondau copiii dela casă la casă.

Mai târziu urmau cei mai mărișori cu stēua. Ce farmec avea iconița cu nascerea Domnului, ce farmec poesia, despre mergerea erailor după stea.

Cea mai tradițională colindă cu stēua era „Trei crai dela rēsărīt”.

Acēsta este aprōpe indentică în întreg Ardealul. În ea se spune cum au plecat craii după stea, cum s'a oprit ea la Ierusalim și acolo s'a ascuns, cum Irod s'a turburat, cum a tăiat cele 42000 de prunci, și sfērșitul îl face reflexiunea:

O nascere fericită
Fosta-i lui Irod urtă.

Mai erau bine cunoscute 2 colinde, cari ambele se începeau:

Stēua lui Christos,
Rēsări frumos,

și apoi urmau preamăriri ocazionale din incidentul Naserii Domnului.

În țiuă a doua și a treia de Crăciun erau eroii țilei colindătorii din satele vecine.

Nu era casă, unde sēra Crăciunului să nu fie asemene sērbătōrită, și omenii în evlavie vigilau până târziu în nōpte, căci colindătorii erau mulți, și toți cu drag erau ascultați, și cinstiți care cu colac, care cu covrișei, și mulți erau, cari terminau colinda cu refrenul banal:

Dă-mi colacu
Că mi-e drag,

mulți chiar dintre ai noștri, tot nu vom perii, numai noi să fim tari în virtuțile străbune și să ne ferim de tot ceea ce ne-ar pute periclita acele virtuți.

Deci, iubit popor român, ține la legea ta, ține la nămul tău, cu tărie ca și strămoșii tăi, cari mai bine au suferit morțe pentru aceste două odore ale sale, și atunci nici iadul, cu toate torturile lui, nu te va pute nimici. Dar totodată fiind blând ca porumbul și înțelept ca șerpele; fii pașnic, dar totodată tréz, ca să fii în stare a-ți apăra totdeauna moșia față de mulțimea dușmanilor ce te cutropesc.

Er acum, la această frumoasă de sărbătoare, la Nascerea Domnului și Măntuitorului nostru Isus Christos, la sărbătorea păcii, lapădă pe un moment toate grijile lumesci și ridică-ți glasul tău și cântă împreună cu ângerii:

Mărire intru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace și între omeni bună voină!

Urmând aceste învățături, vei ajunge la pace și bunăvoină, er bunăvoina și pacea te vor duce la bunăstare și fericire.

Episcopatul gr.-cat. magiar și cestiunea liturgiei magiare. Cetorii foii deosebite își vor aduce încă bine aminte de deputațiunea greco-catolicilor renegeți din Hajdu-Dorog, despre care și noi am luat notiță la timpul său. Este cunoscut, cu câtă afabilitate a fost primită deputațiunea de către ministrul Wlassics și primatele Vaszary și câtă paradă s'a făcut pe contul patriotismului acestor omeni fără conștiință. Scopul deputațiunei a fost întemeierea unui episcopatul greco-catolic magiar și introducerea liturgiei în limba magiară în bisericile greco-catolice din Ungaria.

Ministrul Wlassics încântat de sentimentele de adevărat patriotism a făcut deputațiunei cele mai mari promisiuni angajându-se a interveni cu totă puterea autorității sale la locurile competente pentru esoperarea justei (?) lor pretensiuni.

Deputațiunea s'a întors rămânând ca cestiunea să-și continue mersul ei înainte spre rezolvare. Dacă cestiunea a trecut prin toate forurile competente și se apropie de soluțiune, noi nu scim, destul că în zilele trecute s'a comunicat pe calea publicității din cel mai autentic isvor, că Papa Leo al XIII-lea ar fi adresat o enciclică către toți episcopii catolici din Ungaria, în care interdice strict introducerea liturgiei în limba magiară, ba demândă a se nimici toate cărțile liturgice tipărite în limba magiară și folosite în bisericile greco-catolice.

Scirea această vine acum organul catholic „Alkotmány“ și o desminte în modul cel mai categoric spunând, că Sântul scaun apostolic n'a dat în cestiunea această nici o

enciclică, deore-ce rezolvarea cestiunii este a se face cu totul pe altă cale.

Diarul catholic își termină informațiunile sale în această privință astfel: Deore-ce atât cestiunea liturgiei, cât și a episcopatului privesc afacerile interne ale tuturor episcopatelor greco-catolice, Sântul Scaun a predat cestiunea împreună cu toate informațiunile privitoare la ea, congregațiunei de propagandă fide pentru rezolvare. Această congregațiune încă în ședința din 26 Septembrie a. c. a stabilit textul răspunsului, care text însă până în timpul de față nu este dat publicității, și în mod oficial nu s'a adus nici la cunoștință episcopilor greco-catolici, nici primatului. De aceea ori ce combinațiune referitoare la decisiunea congregațiunei e prematură. Această hotărâre însă după informațiunile, ce le are, se va publica cât mai curând.

Noi credem, că preste tot locul unde e vorbă de biserica greco-catholică este a se înțelege cea ruthenă și nu și cea română, deosebirea această foile magiare însă absolute nu o fac.

Stare de asediu în Constantinopol.

Reformele turcesci, la executarea cărora a fost constrâns sultanul, au o introducere foarte curioasă. După unele sciri, ce sosec din Constantinopol, guvernul turcesc în timpul din urmă a făcut mai multe dispoziții, cari au de țintă restricția libertății personale și comune, deasemenea țintesc și spre înăbușirea manifestării libere a opiniei politice. Dispozițiile vor lovi mai mult în adicții partidei turcilor tineri. Așa, o ordinație enunță, că în cercurile din Constantinopol locuite de turci, umblarea seară și noaptea numai în cele mai urgente cazuri e permisă, și ca ordinația să se observe cu strictetă, circulează sentințele pe strade până în zori. Sunt interdise mai departe ori-ce producții teatrale în timpul nopții, seau alte distracții, atât cu-cât și fără musică, ba nici privați nu pot să aranjeze la locuștele lor nici un fel de petreceri, înainte de a primi spre scopul acesta permisiune dela autorități, anunțând pe participanți cu numele. Cu deosebire dispoziția din urmă provocă mare nemulțămire în capitala turcescă și cu greu va rămânea fără reacție, pentru că puțin să deosebesce de starea de asediu.

Biserica ortodoxă din Turcia.

Presa străină continuă a se ocupa mereu cu biserica ortodoxă din Turcia din incidentul afacerii cu înființarea unei metropolii ortodoxe române în Macedonia.

Reproducem după unele diare câteva corespondențe în afacerea această din cari se poate vedea cum cugetă străinii despre biserica ortodoxă preste tot și despre caracterul ei național.

Vorbind despre cestiunile bisericesci atât de actuale în Peninsula balcanică, dia-

rul „Münchener Neueste Nachrichten“ arată, că Rusia a căutat totdeauna să se folosească de cestiunea bisericescă pentru promovarea intereselor sale în țările balcanice. În deosebi diarul bavarez arată, că înainte cu un pătrar de veac Rusia sprijinea smulgerea deosebitelor popore ortodoxe din Imperiul turcesc de sub autoritatea patriarhiei din Constantinopol, pe când de present, având prospecte de a aduce cu totul această patriarhie sub influința sa, combate din răspuneri toate nisuițele de emancipare bisericescă ale poporelor neslavice, și în deosebi ale românilor macedoneni. Față de cestiunea episcopatului din Ūsküb și a metropolitului Antim, diarul în cestiune se exprimă astfel:

„Ori și ce metropolit nou, care nu este slav, este un ghimpe în ochii Rusiei, deore-ce cu fie-care arhieru neslav se poate micșora majoritatea slavică din sinodul din Tarigrad, care are să alégă pe patriarchul. Din cauza această este ușor de explicat, că instituirea unui episcop greco-român în Ūsküb și mai cu seamă recunoșterea naționalității române în Macedonia și instituirea unui episcop macedo-român nu pot fi de loc pe placul Rușilor.

Din cauza această ei au și protestat atât la Pôrta, cât și la patriarch. În această cestiune Pôrta s'a arătat cu mult mai chibzuită ca șeful bisericii din Fanar. Ea scie, ce însemnă să a ve pe partea sa, în cas de nevoie, pe cei 600.000 Români macedoneni, și că metropolitul acestora nu va pute fi câștigat așa ușor pentru crearea de deposite de arme rusesci și pentru adunarea cetelor de insurgenți, așa de bine folosiți de diplomația rusescă. Patriarhului ecumenic însă nu-i prea vine la socotă, ca o parte așa de însemnată a Creștinilor ortodoci din Peninsula-balcanică să nu-i mai recunoască autoritatea, decât formal, având de adevăratul lor șef bisericesc pe metropolitul lor național. Afară de aceea prelatului grec îi cade greu, că Pôrta recunoșcă în Macedonia, pe lângă naționalitatea grecescă și bulgărescă, și pe cea română, deore-ce tocmai în Sudul acestei provincii, la marginile Greciei, trăesc atâția Români, cari cam împedecă aspirațiunile Greciei asupra Macedoniei, aspirațiuni baste tocmai pe principiul național.

Pôrta nu va ceda de astădată dorințelor și pretensiunilor rusesci și sârbesci. Ea a întărit pe metropolitul român Antim, biserica românescă din Stambul este deja sfințită și Antim a și celebrat într'ensa serviciul dăese în limba română. Amenințarea cu escumunicare din partea patriarchului, cu greu se va pune în îndeplinire, și la cazul extrem răspunsul va fi o schismă (desfacere) a Românilor macedoneni, asemenea celei bulgăresci. Pe noul episcop din Ūsküb, Ambrosiu, ales de Grecomanii (Români și Greci) îl spriginesce atât Pôrta, cât și Fanarul, și astfel Rusia nu va avé încărău, ei va trebui în cele din urmă să recunoască faptele împlinite. De altfel acestea sunt rezultatele nisuițelor și silințelor de o jumătate

de véc a Românilor macedoneni, cari în anii din urmă au fost spriginiți sistematic și în mod rațional de conaționali lor de peste Dunăre.

„Egyetértés“ dela 31 Decembre n. scrie următoarele: Când pôrta la anul 1872 s'a învoit, ca în Ortakiói să se înființeze biserica bulgară independentă, așa numitul exarchat bulgar, Ignatiev s'a exprimat, că cu acest triumf diplomația rusescă a pregătit bisericesc resbelul russo-turcesc. Evenimentele de mai târziu au dovedit pe deplin, că Ignatiev a avut dreptul. Cine urmăresce cu atențiune lucrurile, ce se întâmplă în Balcani, a putut observa, că diplomația rusescă se cretă cum pregătesce și acum bisericesc resboiul.

Biserica ortodoxă greco-orientală la început în privința guvernamentului politic-bisericesc a fost tocmai așa de unitară sub guvernarea patriarchului de Constantinopol, ca și biserica romano-catholică sub guvernarea papei. Această a fost biserica ecumenică. De această biserica ecumenică s'a despărțit, mai întâiu biserica rusescă carea de pe timpul lui Petru cel Mare a luat direct chiar și rolul conducătoriu. Biserica ecumenică s'a restrâns numai pe teritoriul împărăției turcesci. Dar precum națiunile din imperiul turcesc au ajuns la independență politică, întocmai s'au emancipat și de sub biserica ecumenică. România s'a smuls de sub guvernarea bisericii ecumenice prin lovitura de stat alui Cuza la 1864, er Sârbia la 1868. Exarchatul bulgar a fost înființat la 1872. În timpul ce a urmat după congresul din Berlin, principelui bulgar Battemberg i-a succedat exopera la sultanul, ca puterea exarchatului bulgar să se extindă și preste Macedonia. Această decisiune a porții în biserica macedoneană a jucat un rol adevărat al mărului lui Eris. Sârbi, români, greci, albanezi, deopotrivă s'au temut, că urmarea extinderii exarchatului bulgar preste Macedonia va fi, că populațiunea mixtă a Macedoniei încurând va deveni bulgară. Ca această să nu se întâmple, fie-care națiune a nisuit a mijloc la pôrta, ca primind episcop național separat, să i-se recunoască individualitatea națională. Natural, această bunăvoință a porții fie-care națiune a voit a o folosi numai pentru sine, cu exchiderea celorlalte, pentru-că a cugetat că numai așa se va pute extinde cu ajutorul organizației bisericesci și cu ajutorul limbei, pe contul celorlalte.

România și Sârbia de ani de zile continuă pertractări diplomatice cu pôrta, ca această să permită biserica separată pentru Români și Sârbi din Macedonia. Sârbilor le-ar fi plăcut, ca să li se înființeze în Ūsküb un episcopatul și-au creșt, ca această o vor ajunge cu atât mai ușor, cu cât episcopul ortodox din Ūsküb, care după naționalitate era grec, a murit. Patriarhul din Constantinopol, ca să împedecă împlinirea dorințelor sârbesci, a denumit în Ūsküb un nou episcop, în persoana unui preot de naționalitate grecescă.

Și covrigu

Că 'mi-e frig.

Datinele aceste de a petrece seară ajunului de Crăciun cu post, și cu colinde în amintirea născerei Domnului, tot mai mult dispar.

Năvălesce asupra noastră cultura, și datinele strămoșesci trebuie să facă loc altora.

Bătrânii noștri, dacă din întâmplare în ajunul născerei prin o minune ar învia din mormintele lor, și ar intra în casele noastre, nu ne-ar mai cunoșce pe noi copiii lor, nu, căci noi ne-am civilizat.

Mamele copiilor noștri, soțiile noastre, au crescut în școla modernă, și ar fi rușine să mai țină la datinele vechi, pe cari ele nu le cunosc.

În școalele noastre nu se mai ține la datinele străbune, mai puțin se ține în internatele noastre de fete.

Să ilustrăm cu câteva exemple.

Marea sărbare a bisericii noastre, „Sântul Nicolae arhieriscopul Mirelor dela Lichia, făcătoriu de minuni“, a ajuns să fie obiect de persiflagiu în internatele noastre de fete.

În amintirea acestui mare sânt internatele noastre arată fetelor câte un „Krampus“ și o buduhală, o stahie, care sparie etele.

„Krampus“ câte odată e îmbrăcat ca un cioban cu cojocul întors, cu limba scosă, mai are și corne ca necuratul, și bietețe fetițe din internat cu săptemănilor sunt iritate de frica cea mare ce o au de acest „Krampus“.

Și caricatura această se produce atunci, când la unele biserici ortodoxe credincioșii alergă cu miile la biserica și dau prinose, ca preotul să le cetescă „Acaftistul Sântului Nicolae, Marelui făcătoriu de minuni“.

Bine să noteze preoțiunea noastră, că mamele viitoare în loc de a aprinde în casă candela la icóna Maicei Domnului, și în loc de a da „Acaftiste“, vor produce în familie caricaturile „Krampus“.

Și fiindcă dela străini am întrodus pe „Krampus“ în onóra Marelui Arhieru Nicolae, pentru cari cuvinte se nu întrodusem în locul colindelor „Pomul de Crăciun“?

Și fiind că „Pomul de Crăciun“ nimica n'are comun cu născerea Domnului, nici cu cântarea ângerescă, nici cu stéua, nici cu magii, nici cu păstorii, pentru-ce se nu dăm pomului de Crăciun adevăratul lui caracter profan, delăturând cu totul caracterul bisericesc al acestei zile mari?

Trăim în secolul luminilor, pentru-ce să mai ținem la datinele străbune, cu caracter bisericesc.

Asupra familiei Mama are înfrința cea mai mare, căci ea e și de și în jurul copiilor, ei sunt legați de inima ei, de întrégă ființa ei, în ei se manifestă modul de cugetare, modul de a trăi al ei.

Astfel copiii noștri la Sântul Nicolae trebuie să aibă Krampus, și servitorea îmbrăcată în haină de cioban, înarmată și cu un măturoiu, trebuie să fie spaima mititeilor.

Această o reclamă cultura, căci noi trebuie să ținem cu lumea.

La Crăciun trebuie să avem „Pom de Crăciun“, bine și bogat împodobit și acesta în simbolisarea Născerei Domnului.

Este greșită direcțiunea această, în care se creșce tinerimea noastră, și în special greșită în institutele de fete, care aș-mâne au să ne creșcă generațiunea viitoare.

La locul prim trebuie ca cel puțin noi în școalele noastre să conservăm datinele străbune.

Se îngrijesc destul străinii de a desrădăcina din inima femeilor noastre datinele străbune. Pensionatele de tot soiul se silesc a scote din inima fetițelor noastre iubirea de năm, iubirea de biserica și alipirea către instituțiunile ei.

Dacă școalele noastre românesci, decât institutele noastre de fete, susținute din banii

adunați dela popor, decât dăc aceste nu vor lua altă direcțiune, decât ele în loc de a merge paralel cu străinii în desrădăcinarea datinelor străbune, nu vor croi o direcțiune nouă, atunci ne vom trăzi, că aș-mâne nici noi puținii bătrâni nu ne vom mai cunoșce datinele noastre la copiii noștri.

Trebuie să croim o direcțiune nouă în școalele noastre.

Să conservăm datinele străbune, și aceste să le dăm ca modele fetițelor noastre.

Inima lor cea curată cu drag va îmbrățișa datinele străbune, le va ascunde în cele mai adânci creșe, ca pe nise scumpe mărgăritare, și vor fi fericite când din creștele ascunse le vor scote și, nefalsificate, precum le-au primit, le vor da ca scumpe mărgăritare micelor lor odrasle.

Astfel fiitorele mame române vor fi ce au fost Mamele lor: Vestalele ce au conservat focul sacru al datinelor și obiceiurilor străbune.

Ce frumos s'ar pute sârba în internatele noastre de fetițe ajunul Născerei Domnului!

Avem colinde frumoșe, arangiate pentru cor de pricepătorii noștri de musică.

O conducere crescută în spiritul creșt, în spiritul datinelor și al obiceiurilor noastre ar poté arangia în această seară sântă

Denumirea acesta a produs mare iritație în Sârbia și în decursul sărbătorilor de Crăciun au ținut și un meeting în obiectul acesta la Belgrad. La meetingul acesta rolul principal l-au jucat personalitățile cele mai încarnate ale rusofililor din Belgrad. Așa profesorul Vesnici, care a fost ministru de instrucțiune în guvernul radical și Streicovici Panta, omul de încredere a metropolitului Mihail și bărbatul de încredere din Belgrad a reuniunii de binefacere slave din Petersburg. Rolul lui Streicovici Panta se poate privi cu îndrăznă, ca semn, că și mâna consulatului rusesc este în joc.

Pe Sârbia o superă și aceea, că România a fost mult mai norocoasă decât ea, pentru-că României i-a succedat exopera, ca porța să permită metropolit separat pe sâma românilor din Macedonia în persoana lui Antim. Adevărat, că Antim nu numai că nu se românese, dar tocmai el a fost acel prelat grecesc, care la anul 1893 în Ochrida a închis biserica română cu ajutorul Ochridăților turcesci și pe preotul liturgic român cu propria sa mână l'a împins dela altar, — dar totuși e metropolit român și astfel guvernul român se poate lăuda, că el a exoperat la porță înființarea unei metropolii române.

Dar' Sârbia, după marii vizitatori politici sârbesci, nu numai în Macedonia are interese bisericesti, ci și în Bosnia și Herțegovina. Aici însă cu privire la romano-catolici. Politicii sârbesci știu bine, că principalul rașim al monarhiei Austro-Ungare în Peninsula-balkanică este slavismul catolic, pentru-că temându-și interesele religioase, nu poate fi aderentul Sârbiei-ortodoxe. Politicii sârbesci, ca să arete slavilor catolici, că Sârbia nu face propagandă ortodoxă, se nisuesc să mijlocască la Roma înființarea unui episcopiat catolic la Belgrad. Ei cred, că această episcopie catolică la Belgrad va fi rîma, care va prinde pe slavii catolici din Peninsula-balkanică în unghița marilor nisuițe sârbesci.

Tacticele propagandei rusești aparține de altă parte și propășirea agresivă în contra catolicismului. Câteva organe radicale și cunoscut de rusofili ale țării din România pornesc o adevărată gônă în contra catolicismului din afacerea abia terminată a metropolitului, prezentând astfel afacerea Ghenadie, ca opera pretinsă a propagandei catolice.

Paralel cu acestea, organele mai principale ale presei din Sârbia: „Odjek“, „Srbska“, „Zastava“, „Srbski Glas“ etc. atacă în modul cel mai pătimăș pe Kállay, sub cuvântul că scopul lui afirmativ ar fi, ca după nimicirea elementului sârbesc ortodox, să catolicizeze Bosnia.

E probabil de tot, că toate firele acestea ale agitației panslaviste și ortodoxe se concentrează în mâinile metropolitului Mihail dela Belgrad, carele dă mai departe avisul primit dela Petersburg la Uesküb, Serajevo, București și Sofia.

o festivitate frumoasă; unele frumoase colinde, sau compozițiuni bisericesti, o disertațiune de cuprins religios-moral, cu preferință asupra însemnătății colindelor, precum și a lui Dumnezeu din incidentul Născerii Domnului, toate acestea ar lăsa urme adânci în inimile fetițelor noastre, și devenite mame, ar continua conservarea dat'nelor străbune.

Că ași nu așa se întimplă nu sunt de vină persoanele, cărora li este dată creșterea fetițelor noastre, ci de vină e școala, unde ele au crescut, și pe care o copiează servil.

Noi suntem chemați să dăm lucrurilor altă direcțiune.

Femeia română se fie depositarul dulcii noastre limbi, a datinelor, obiceiurilor și a religiei străbune.

Să sacrificăm mult spre a avé în internatele noastre cel puțin o persoană, care vorbesce o frumoasă și corectă limbă românească; decă va cere trebuința persoana aceasta se o aducem din România, să-i asigurăm un viitoriu cinstit, și apoi sôrtea ei să o legăm de sôrtea școlii noastre.

Din viața internatelor noastre să eliminăm datinele și obiceiurile străine și să le reintroducem pe ale noastre; mintea sănătoasă ne va arăta și aici calea cea mai bună.

Noutăți.

Din cauza sânteilor sărbători ale „Născerii Mântuitorului nostru Iisus Christos“, nrul proximal foiei noastre va apăre Sâmbătă în 28 Decembrie v. a. c.

Sărbători ferice! tuturor colaboratorilor și cetitorilor foiei noastre! Redacțiunea „Telegrafului român“.

Episcopul din Diacovar, Strossmayer în contra limbii magiare. Episcopul din Diacovar, Strossmayer, care țilele trecute a interzis unguirilor din Vîncove folosirea limbii magiare în școlă și la mărturisire, a lansat un cercular, prin care interzice preoților săi folosirea limbii magiare la cathechizație și mărturisire, de asemenea le-a demandat să predice exclusiv în limba croată.

Lueger, vice-primarul Vienei, ocupat peste măsură cu agendele sale oficiale, a adresat o scrisoare camerei advocațiale, prin care abține de exercitarea advocaturii.

Iubileul reginei Angliei. În Anglia se fac pregătiri enorme pentru sărberea iubileului reginei Victoria. În anul acesta, în 20 Iunie se vor împlini șesedece de ani, de când regina Victoria domnesce. Deore-ce 20 Iunie cade pe ziua de Duminecă, când în Anglia nu se rabdă nici un fel de șgomot, sărberea se va amâna pe țilele următoare. Cu prilegiul iubileului titlu reginei Victoria se va schimba în „rege“.

Timpul. După urțile țile ploioșe și neguroșe, cari te făceau să crești, că ești în toamnă încă, au urmat țile frumoșe de ărnă. Frigul, care-i stă bine anotimpului în care trăim, credem că va dura acum mai mult și astfel ne va fi dat să avem un Crăciun în totă forma.

Principesa lui Rigó János a trimis o scrisoare țiarului frances „Soir“, în care după-ce protesteză contra scirilor false ce le-au publicat despre ea țiarele francesce, arată și motivele ce au îndemnat-o ca părăsindu-și bărbatul, să urmeze lui Rigó. Rigó, — țice principesa — nu e om încult, ci e un adevărat artist gentleman. Principele n'are nici un merit, singur diploma îl recomandă, și ea a preferit să trăiescă cu un om cu merit și cinstit.

Mormîntul lui Pasteur. Cadavrul, celebrului savant frances Pasteur a fost mutat din biserica Notre-Dame în institutul Pasteur, unde un mormînt admirabil i-au pregătit aderenții lui recunoscători. Înainte de mutarea cadavrului, care s'a făcut pe lângă un sărbătoreș ceremonial, s'a ținut serviciu divin în biserica Notre-Dame, la care a luat parte prim ministrul Meline, ministrul de țitelor Rambaud, președintele camerei deputaților și alte notabilități înalte. Înainte noului mormînt au vorbit ministrul Rambaud,

Să ținem în acest chip legătura frăcescă cu poporul nostru, ca să nu fim străini unul de altul.

Știu, că e greu lucrul acesta, și mai ales e greu la noi românii, cari avem înclinațiune spre grandomanie, și copiem bucurios.

Noi deja în generațiunea primă facem săritură nenaturală dela popor la aristocrație, și acesta o extindem în mod nenatural asupra întregii noastre vieți.

Să ne revenim în fire și să rămânem la datinele și obiceiurile strămoșesci, aceste mai ales să le plantăm și cu îngrijire să le cultivăm în inimile fetițelor noastre, căci ele sunt chemate a le transmite apoi în inima plâpândă a copiilor, nepoților și strănepoților nostri.

Și cât timp femeia română va vorbi bine și frumos limba română, cât timp femeia română va avé predilecțiune pentru datinele și obiceiurile străbune, existența noastră ca români va fi asigurată, căci după-cum ne învață istoria, datinele de caracter bisericesc și festeria ne-au păstrat legea și naționalitatea noastră.

Să rămână vatra familiei noastre cea-ce ea a fost, și atunci și noi vom rămâne cea-ce suntem.

Mateiu Voileanu.

președintele consiliului comunal Baudin și alți reprezentanți ai diferitelor academii de știință.

O catastrofă îngrozitoare a'a întâmplat pe drumul de fer lângă Birmingham (Alabama). Trenul tocmai pe când trecea peste un pod îngust a lunecat de pe șine și s'a rostogolit în o adâncime de o sută de urme. Mai multe cupee s'au aprins. Pasagerii erau aproape toți lucrători de mine, dintre cari treizeci de inși și-au pierdut viața.

Duel pentru principesa țigană. Colaboratorul lui Bud. Hirlap, Balogh Miklós a avut un acut conflict de vorbe cu proprietarul hotelului Rémi, sublocotenentul în rezervă Menyhart Vilmos, pentru că acesta nu i-a permis să viziteze pe principesa Chimay. Din acest conflict s'a ales un duel între cei doi combatanți, care s'a terminat prin rănirea lui Menyhart.

Gratulațiunea țarului către președintele Faure. Președintele republicii franceze Felix Faure a primit dela țarul Nicolae următoarea telegramă:

„Din incidentul începerii noului an țin să-ți împărtășesc sincerele mele gratulații, și atât în numele meu cât și a țarinei să exprim în privința bunei stări a Franciei cele mai bune ale noastre dorinți. Intre suvenirile anului acum trecut vor fi pentru vecie neuitate acele încântătoare țile, pe cari le-am petrecut în frumoșă D-tale patrie.“

Președintele Faure a răspuns cu următoarea telegramă:

Ma'u pătruns adânc cuvintele, prin cari a-ți dat expresie gratulațiilor M. Vostre, și Vă exprim mulțămite M. Vostre, precum și M. Sale țareveiei, pentru sentimentele ce le-ați manifestat față cu Francia Noi deasemenea cu mare îndestulare ne aducem aminte de petrecerea M. Vostre între noi și Vă rog, să primiți dorințele, ce le nutrim pentru țicirea M. Vostre, a M. Sale țareveiei și a principesei Olga, precum și pentru mărirea Rusiei.

Din public. *)

Lămurire.

Anul 1896 mi-a fost un an plin de dureri în cercul îngust al familiei mele. Și oricine, cunoscând cauzele acelor dureri părintești, — ăr dl Dăian le-a cunoscut, pentru-că la timpul său a luat notiță de ele în foia sa — ar fi putut ușor să-și facă samă cu un moment de iritație, să-și țice slăbiciune omenescă, în care, veți Dăime, eu să fi depășit marginile față de un pseudonim, și să fi apăsut prea tare cu pένα apostrofarea, ce i-am făcut, pentru-că fără nici un motiv s'a atins de onărea și reuțația mea. Acesta s'ar fi putut, fără nici o abnegațiune. La noi însă, ca la nime, nici o considerare! Și ăta, în urma acesteia, cum devalveză lucrurile.

Ș'apoi cine profită din acestea?!

Eu am fost și sunt în defensivă. Și față de pseudonimul „Polixen“ observ, că puțum să-l și execut, înainte de a ști cine e.

Un învățăcel de al lui Socrate îi descoperise acestuia odată, că ore-cine în aușul seu l-a clevetit și amenințat, că'l bate. Lasă'l, îi răspunse Socrate zimbitor, să-mă și omăra, numai să nu fiu eu de față. Așa puțem să fac și eu cu pseudonimul „Polixen“, pe care n'avem de unde'l lua.

Acum însă, după ce pseudonimul „Polixen“ nu mai există, după-ce el a luat față omenescă, de sine înțeles, și vorba merge altcum, având de lucru cu persoană adevărată și nu fictivă. Acum să va puțé explica și din această parte asprimea pășirii mele, a cărei urmare a fost, că mi-a sărit iepurele din tuță și mi s'a pus înaintea paravanului dl A. C. Domșa.

N'am putut înțelegé, la început, pe dl Dr. E. Dăian, pentru-ce se amestecă în aceasta afacere! Să isprăvesc dar' mai înainte cu D-sa.

În nr. 274 al „Tribunei“ am aflat, că dînsul reduce la persoană sa adiectivele „dăiană“ și „dăianănești“ folosite metaforice în răspunsul meu dat „recensentului“ pseudonim. Îndată-ce am aflat de această

*) Pentru cele publicate în rubrica această erdacțiunea nu este responsabilă.

rătăcită deducție, ca să se prevină ori-ce neînțelegere, mi-am ținut de datorință să-l orientez, pe calea sa, că acele adiective nu-l privesc pe D-sa, ba nici nu m'am gândit la D-sa, ci am folosit cu totul în alt înțeles acele cuvinte, pentru atacul îndreptat pe a scuns la onărea mea.

Declarațiunea mea deplin motivată, nu l-a mulțămît pe dl Dr. E. D., care n'ar fi avut absolut nici un motiv să se amestece în această afacere, și în Nr. 276 al „Tribunei“ al cărei „redactor-șef“ este, se descarcă ca un potop asupra mea, deși pe lângă explicările date în declarațiunea mea, mai erau în răspunsul meu și alte expresiuni cari din capul locului nu le putea aplica la persoană sa.

Eu bănuiam adecă pe unul care din simț de „răsbunare“ atenteză la reuțația mea.

Ce răsbunare putea atunci avé loc între mine și dl Dăian?

Nici când nu i-am stat în cale, nici când nu i-am făcut concurență, nici pe un teren, nici când nu i-am făcut critică, nici când nu l'am vătămât, ba chiar din gura D-sale sciam că nu D-sa este autorul criticeii, care a provocat răspunsul meu.

Ce răsbunare putea deci avé D-sa contra mea? Acela însă pe care îl presupuneam eu a sta în tuță și pe care dl Domșa îl cunoscé bine pentru-că fusese martor la un vehement atac personal ce mi-l făcuse pentru o critică literară, putea fi bănuît din partea mea cu tendință de „răsbunare“. Să vede deci lămurit, că singura țintă a dlui Dăian a fost, ca, dacă se poate se mă discretizeze pentru postul ce-l ocup la școala civilă de fete a „Asociațiunii“ ridicând vëlul uitării de pe un malheur al meu de când eram student, care aruncat simplu în public, poate produce efect, la cei neorientați, și de aceea a forțat lucrul și înaintea și după de clarațiunea mea.

Eu n'am putut decât să regret „pateritate“, ce și-o arogă cu tot prețul, riscând chiar a se face pe sine „psicholog“ fără păreche în lume, ca să știe mai bine și decăt mine, ce eu însumi (nu „eu însuși“ cum se țice în incriminata declarațiune) am simțit, cugetat și voit.

Aceea purtare însă, într'o afacere, ce am declarat, că pe dsa nu'l privesce, e un atestat „destul de bun“ despre firea și pornirile sale. Și acum după ce îi cunosc și eu mai bine personalitatea, parte din această afacere, parte de prin țiare, se nu se simtă zăcnic în avântul său, dacă eu, voinđ stempărarea animosității, nu mai răspund la ale sale riscate asalturi. Cu atât mai vortos, că a declarat, că „nu poate sta de vorbă cu mine“, deși într'un singur Nr. abia le ajuns 4 colone din pajătea „Tribunei“, pentru-ca să-mi răspundă în maniera dlor. Eu sunt vesel, când pot vorbi în a 3-a persoană cu astfel de literați.

Din parte mi numai cu privire la sentența tribunalului din Alba-Iulia, vréu să-l dumeresc:

Eram universitar anul al 2-lea în Viena și venisem acasă pe ferii, în comuna mea natală Giógiul de sus. Aici la o sărbătore locală (Chramul bisericii) am luat și eu parte la masa improvizată în școala românească, cu mai mulți învățători și un preot din loc cu soția sa, și ne-am petrecut bine. Pe însărate însă, în absența mea, ce face, ce nu face preotul cu soția sa, destul că se înjghébă tréba la bătaie pe'nunțare. Resultatul acesteia a fost, că preotul s'a ales bine păruit. Justiția însă — spre durerea mea — n'a putut constata cine anume l'au păruit (citez din însăși sentința tribunalului: „az egyes sértéseknek ki által lett okozásat megállapítani nem lehetett“) și așa a picat sôrtea pe toți cei prezenți, vinnovați și nevinovați, să fie pedepsiți de o potrivă. Chiar și preotul dimpreună cu soția sa, ca acusatori, au fost pedepsiți la aceeași amendă în bani ca și acusații.

Eu însă special — și asta bine să și-o însemne atât dl Dr. Dăian cât și alții, cari mai țin a se folosi de cea armă toxică contra mea, n'am fost judecat și la pierderea oficiului pe vre-un timp anumit, precum pretinde legea să se pedepsescă acela, care comite vr'o crimă difamantă, deci cea sentință nu poate avé pentru mine alte consecuențe decăt ar avé p. e. o sentență pentru duel său proces de presă.

Etă o orbă întempleră, care, de sine înțeleș, eu numai regreta o pot. Dar' vorba românului: întemplerile sunt între oameni! Și om sunt și eu. Afacerea această însă, pentru mine n'a conținut nici o dehonoreare, și e acum superată de 10 ani. Er sentința tribunalului a fost, *illo tempore*, la mâna tuturor autorităților mele superioare, căci s'au îngrijit „binevoitorii” să nu scape din vedere, și pôte fi sigur dl Dr. E. D., că de conținea ceva dehonoreare pentru mine, n'aș fi ajuns să ocup postul de profesor, în care acum se împlinesc de ce ani de când am onore a funcționa.

După toate acestea, cât pentru mine cu perfectă liniște, pun în *parantes* pe d-nul Dr. E. D. — unde se pun exemplele de „notorietate” și trec la a doua persoană din această scenărie la dl A. C. Domșa, preot în Blașiu. Șapoi în scurte cuvinte se terminăm.

Declar din capul locului, că eu numai bucura mă pot, că 'mi ai răsărit dta în cale,

deore-ce dta scii prea bine din care parte mi am așteptat eu *tunetul* (răsbunarea), fiind-că ai avut malheur-ul să fii de față la *fulgerul amenințător*, ce 'mi-a venit tot într-o cauză de recenziune. Dta scii bine cine e persoana aceea, căci am schimbat câte va epistole între noi din acel incident și acum citezi din cuprinsul epistolelor mele. Și eu păstrez epistola d-tale, destul de verbitore, dar nu fac us de ea, tot în interesul liniștei, atât de necesară între noi. Nu era însă în defavorul cauzei, dacă-ți înformai redacția.

Privitor la răspunsul, ce-mi dai, observ, că dta nu poți fi totodată și „Polixen” și A. C. Domșa. Cel puțin până acuma n'ai făcut sub acest nume, încât eu am cunoscut. Er când ești D. nu ești P. și vice-versa. Și acest raport Dta nu l'ai clarificat, în urmare, n'ai vorbit destul de precis la obiect. Pentru aceea ne putem înțelege.

Din răspunsul d-tale („Tribuna” nrul 276, 1896) reiasă, că dta ai așteptat, ca eu să sciu înainte, că pseudonimul Polixen e dl A. C. Domșa, și din acel motiv

„te măguleai cu credința că și eu te stimez”. Da, dle Domșa, eu te stimez foarte mult, dar aptitudinile spiritistice se nu aștepti dela mine. Aceasta ar fi o naivitate din partea D-tale. Veți, dacă puneai barem inițialele numelui, cât sânge rău în-cunjurai! E drept, că atunci dl Dr. E. D. nu-și putea face *săritele*, și pôte nu-i strica nici dănsului să se mai cruce puțin!

Legitimezi mai departe, că n'ai făcut alta, decât „mi-ai imputat, că n'am supravegheat cum se cuvine tipărirea cărții”. Bine, așa să fie! Dar acum am dovedit raportul meu față de numita carte, și în urma aceluia, să nu 'mi-se iese în nume de rău, dacă declar, că nu pot primi nici chiar o imputare prietenescă, deore-ce tot omul e răspundător numai de faptele sale.

Recenziunii ca atare, eu n'am să răspund. Nu mă privește. Va răspunde cel interesat, dacă-ți simte lipsa. Aceasta am mai observat-o și o repet, pentru cei care au urechi de auzit. Nu pot însă rețacea părerea mea

în punctul acesta, că e un curent bolnav între noi, când o recenziune, ca și cea de sub întrebare, alunecă la personalități în loc de a se mărgini la obiect.

La celelalte nu mai reflectez. Ba, să'mi dai voie să trec și preste laudele proprii ce 'ți faci, că ești „calm și moderat”, „înarmat cu sentimentul bunului și frumosului” etc., sunt lucruri subiective.

Să lăsăm dar la o parte și gluma cu Constantinopolul, Roma, etc. și să rămânem pe lângă ale noastre, căci scii vorba românului: străinul nici odată nu-ți bagă în straiță.

Sibiu, 3 Ianuarie 1897 n.

Dr. V. Bologa.

Loterie.

Sâmbătă, în 2 Ianuarie n. 1897.

Budapesta: 24 31 43 65 41

AVIS.

In librăria tipografiei archidieceșane se află de vânzare următoarele cărți:

I. Cărți bisericesci.

Biblia ilustrată testamentul vechi și nou, nelegat fl. 10, legat fl. 15	15
Chiriadromion (Cazan), nelegat fl. 10, legat	12
Evangelie, neleg. fl. 8 leg. fin	18
Octoich mare, neleg. fl. 17, leg.	20
Octoich mic, neleg. fl. 60 cr. leg.	75
Orologion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat	75
Proscomidia altariului	25
Penticostariu neleg. fl. 8, leg.	10
Rânduiala la sfințirea bisericilor	2.50
Triodion cu Strajnic neleg. fl. 20, legat	25

II. Cărți școlare.

Abedar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg.	24
Abedar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat	25
Abedar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 leg.	25
Abedar magiar-român, de N. Putnoky leg.	20
Aritmetica, de P. Dima	32
Abedar, de Dogariu & Dariu I. = 30 cr., II. = 20 cr., III. = 35 cr., IV. =	45
Aritmetica după Lurz	20
Aritmetica de Vlaicu I = 20 cr. II. = 25 cr. III. =	35
Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediție nouă, nel. cr. 30 leg.	40
Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg.	30
Carte de cetire de Ioan Popescu legată	70
Catechism de M. Toma	30
Catechism bogat	50
Carticică de rugăciuni pentru copii leg. frumos ed. nouă	15
Comput de Ioan Popescu	1.20
Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă	2
Compendiu de drept canonic ediție nouă	3
Conducător la Abedar de I. Popescu	10
Culegere de cântecenaționale	25
Carte de cetire magiară de Crișan și Putnoky partea I. = 70 II.	1
Carte de cântări bisericesci pentru copii	12
Curs de limba magiară de Molnár I. II. III. a	20
Constituția patriei de Ioan Popoviciu leg.	20
Chemia elementară de Vlaicu	80
Chemia anorganică de Filipescu	80
Drepturile și datorințele civile	20
Elemente de Geografia de Zacharia Boiu	30
Elemente de Istoria patriotică de Z. Boiu	30
Elemente de Istoria nat. și Fizica de Z. Boiu	30
Elemente de Fizică de I. Dariu	30
Fizica de Făgărășan	40
Gramatica română de Mihelțan cl. II. = 10 cr. III. = 16 IV. =	24
Geografia pentru școl. populare de I. Dariu leg.	35
Geografia pentru școl. populare de Moldovan & Făgărășan	30

Geografia pentru școlile medii de Moldovan & Făgărășan I	1.20
Geografia pentru școl. medii de Moldovan & Făgărășan II.	50
Geografia pentru școlile medii de Făgărășan & Bârsan II.	1
Gramatica română de I. Dariu	25
Gramatica limbei magiare de Crișan & Putnoky	1
Istoria biblică pentru școl. populare	30
Istoria biblică pentru școlile medii	55
Istoria bis. rom. de Șaguna I. II.	3
Ieagăgia de Dr. Ilarion Pușcariu	1.50
Istoria bisericescă ptru școl. pop.	35
Istoria bisericescă pentru școlile medii I. II.	1
Istoria Ungariei de Dr. N. Pop	25
Istoria Ungariei de S. Moldovan	26
Istoria Ungariei pentru școlile secundare de V. Goldiș	80
Istoria universală pentru școlile secundare de V. Goldiș	1
Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I. = 50 II. =	60
Istoria literaturii române de Lazariu	1
Legendar român de V. Petri	50
Legendar magiar român de N. Putnoky	30
Limba maternă de Dr. Ilarion Pușcariu, ed. nouă	40
Mărturisirea ortodocșă	1.20
Pastorală veche	1
Pastorală nouă	1.50
Pomăritul de D. Comșa	1
Principii din Pedagogie de dr. Il. Pușcariu	1
Psichologia empirică de I. Popescu	2
Teologia dogmatică	1
Teologia morală	1.50
Toldy, Narațiune poetică de Crișan & Putnoky	70

III. Cărți literare.

Biografia fericitului Șaguna de N. Popea	2.50
Istoria biser. politico-naționale	1
Enchiridion sau carte manulă de canone	4
Învățătorul și poporul de Marienescu	50
Polemia contra Heliad	50
Calendarul pe anul 1896	30
Scrisori apologetice	50
Sunete și resunete de Z. Boiu	50
Scierea sf. Ioan gură de aur	50
Vocabular român german	70
Anghira creștină (cuvântări) funebrele de T. V. Gheaja	1.50
Anecdote și glume de T. V. Gheaja	65
Antologie română de Manliu	1.75
Cel mai mare bine din lume de Făgărășan	20
Cine ce face lui își face, comedie într-un act pentru tinerimea școlară	10
Codicele de Mateiu Voilean	80
Colinde de A. Marienescu	1.10
Compas românesc de P. Petrescu	50
Cuvântări funebrele de Z. Boiu	1.50
Crestomația română de I. Manliu	1.75
Date istorice de I. C. Pușcariu	2
Descantece populare de Marian	2
Documente pentru limbă și istoria de Dr. Il. Pușcariu	2.50

Doine și strigături de St. Muntean	12
Foi comemorative la serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariț	80
În memoria lui G. Bariț peosii de G. Joandrea	20
Întrebări de educațiune și instrucțiune studii pedagogice de Dr. P. Span	1
La Alma povesti de Constanța de Dunca Schiau	50
Lecciconul comunelor bisericesci din archidieceșă de Dr. Remus Roșca	1
Noul atac asupra școlilor noastre. Manual de drept cambial de I. Socaciu	2
Pace vouă de H. Drumond tradusă de D. Făgărășan	20
Primatul papal și infalibilitatea papei de I. Broju	25
Poesii de Andreiu Murășan	1.50
Poetica română de I. Manliu	1.75
Povesci ardelenesci din gura poporului de I. P. Reteganul I—V	1.25
Povestiri alese și întocmite de P. Petrescu	75
Retorica și stilistica de I. Manliu	2
S'a dus în țără novelă originală de Il. Chendi	15
Studiu diu economia națională de P. Petrescu	40
Satul cu comorile novelă de P. Petrescu	45
Stupăritul de C. Dimian	80
Vechia metropolie de N. Popea	1.50
Protocolele sinodale dela 1864—1893 toate laolaltă	19
Protocolele congresuale dela 1868—1891 toate laolaltă	7.60
Statut organic	25
Regulament pentru parohii	10
Regulament pentru organizarea, provisorie a învățământului	10
Regulament pentru procedura matrimonială	20
Regulament pentru seminarul pedagogico-teologic Andreian	10
Regulament pentru afaceri interne congresuale	20

IV. Tipărituri.

Budget căla	03
Catalog de clasă căla	02
Catolog de clasă broș. din 10 căle	30
Catalog de clasă broș. din 15 căle	45
Catalog de clasă broș. din 20 căle	55
Carte de evidență căla	03
Carte de evidență leg. din 30 căle	1.80
Carte de evidență leg. din 40 căle	2.10
Chronica școlară leg.	1.50
Consemnarea pruncilor obligați a cerceta școlă căla	02
Conspecte protopopesci, pentru noucun.	05
Conspect despre comunele matre și filie căla	03
Conspect despre visitarea școlilor căla	03
Conspecte de catechisă căla	03
Conspecte școlare inv. (date statistice căla	06
Conspecte prot. I. II. III. căla	06
Conspecte de absenții săptămânale și lunare căla	02

Contul capitalelor active căla	03
Estrase din protocolul botezașilor, cununășilor și morșilor esempl.	01
Matricula școlară căla cr. 2 legată din 50 căle	1.50
Inventare pentru averea bisericilor	10
Jurnal de casă căla	03
Jurnal de casă leg. 25 coli	165
Jurnal de casă leg. 30 coli	1.80
Obligațiuni ptru biserică esempl.	01
Protocolul bunei învoiri căla	06
Protocolul bunei învoiri leg. din 50 căle	4
Protocolul parochial căla	06
Protocolul parochial leg. din 50 căle	4.50
Protocolul botezașilor căla	06
Protocolul botezașilor I. din 50 c.	4.50
Protocolul cununășilor căla	06
Protocolul cununășilor I. din 50 c.	4.50
Protocolul morșilor căla	06
Protocolul morșilor leg. din 50 c.	4.50
Protoc. de esibite căla	03
Protoc. de esibite I. din 30 căle	1.80
Protoc. de esibite I. din 50 căle	2.50
Prot. de clasificățiune căla	02
Prot. de clasificățiune I. din 50 c.	1.50
Specificațiuni pentru noua cununăși căla	05
Testimoniile școlare esempl.	02
Testimoniile de religie	02

V. Icoane.

Icoana înmormentării domnului pe pânză	2.50
Icoana înmormentării domnului pe hârtie	50
Icoana celor trei Ierarhi pe hârtie	30
Icoana Evangeliștilor pe hârtie	50
Portret Șaguna	1
Portret Gozdu	1

VI. Requisite de scris.

Libele de scris à 1 cr. 100	70
Libele de comput à 1 cr. 100	70
Libele de dictando à 1 cr. 100	70
Caete de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 de foi cu	15
Glasuri (tocuri de pene) și de ceruse rotunde și cuadrate à 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. și	45
Tocuri (côde) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucata.	
Hârtie fină de scris de cancelarie și concept à 6, 7, 8, și 10 fl. mii de căle.	
Ceruse à 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 bucata și suta à 80 cr. 1 fl. 1.20 1.80 2 și 7 fl.	
Pene de scris dela 50 cr. până la 1 fl. 20 cutie constătatore din 144 bucăți.	
Tablițe de pără bucata 7, 10, 12 14 și 15 cu bucata	
Tot felii de hârtie de epistole cu prețuri foarte moderate.	
Notese dela 4 cr. până la 1 fl. bucata.	
Trăisți de școlă pentru copii, chipuri pentru copii, Circele, Văpșele și pensele, Hârtie sugativă.	
Calemare, Liniale, hârtie pentru stelagi, Albume, Blocuri, Tinte de desem; totfelul de negrăla, toate acestea cu prețuri foarte moderate.	